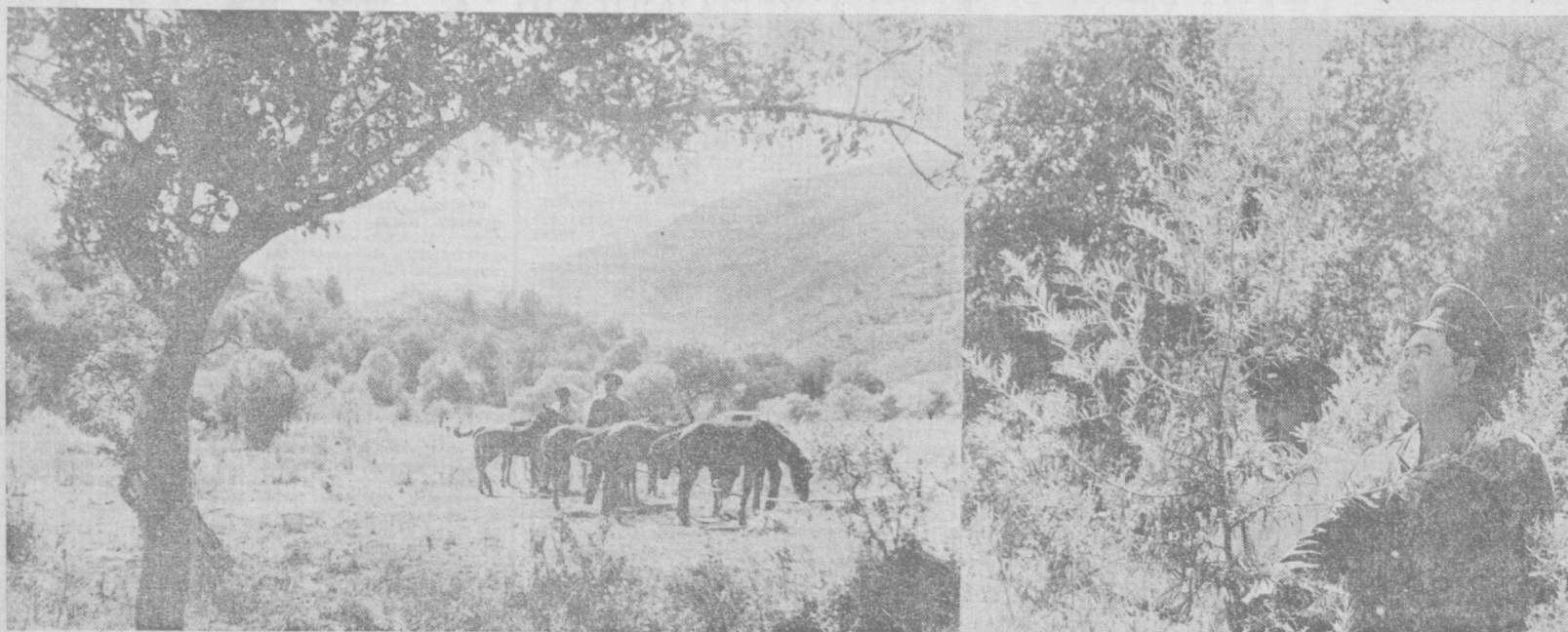

Чирчиқ ўрмон хўжалигининг лавҳалари.

А. Тўраев фотолари.

„СТАРТ“ КУЧОҒИДА

Пионер ёш ҳам тугай деб қолди. Пойтахтнинг Оқтепа массивидаги „Старт“ лагерида „Эксперимент“ ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчиларининг фарзандлари ўқувчиларнинг қишлоқдаги ҳаётини ўргатиш мақсади билан 18-августдан 22-сентябрга қадар бўлиб ўтказилган. Ушбу лагерьда 15-20 ёшли фарзандларнинг қишлоқ ҳаётини ўргатиш мақсади билан 18-августдан 22-сентябрга қадар бўлиб ўтказилган. Ушбу лагерьда 15-20 ёшли фарзандларнинг қишлоқ ҳаётини ўргатиш мақсади билан 18-августдан 22-сентябрга қадар бўлиб ўтказилган.

Бу ерда ўқувчилар ишчи-хизматчиларнинг қишлоқ ҳаётини ўргатиш мақсади билан 18-августдан 22-сентябрга қадар бўлиб ўтказилган. Ушбу лагерьда 15-20 ёшли фарзандларнинг қишлоқ ҳаётини ўргатиш мақсади билан 18-августдан 22-сентябрга қадар бўлиб ўтказилган.

Лагерьда кечаси ишчилар, уруш ветеранлари, дала меҳнатчилари билан учрашувлар ва суҳбатлар ўтказилган бўлиди. Янгида бу ерда 1-„Тошкент“ совхозини дала меҳнатчилари меҳмон бўлиб келди.

Пионер ва ўқувчилар шахматнинг қизиқарлиқ сазовор жойларига эки курсияларни ўрнатди. Ўқувчилар тарихи билан ҳам танишмоқдалар. Болаларнинг қишлоқдаги ҳаётини ўргатиш мақсади билан 18-августдан 22-сентябрга қадар бўлиб ўтказилган.

С. СУЛТОНОВ.

ИОД ВА ИНСОН

ПОДНИ ким билмайди дейсиз? У ҳаммага ошма. Чунки қўлни кесиб олган замон йодга югуради. Ўзимизнинг касби ва маълумотида қарамай, йоднинг янги-янги ҳоссалари борлигини эшитиб, ақабаланишга мажбуримиз. „Зеро, йод ўзига хос тарихга ва хоссаларга эга бўлган элементдир.“

Йод 1811 йили машҳур селитра текширувчиларининг ўғли, француз химик-технологларидан Бернар-Курт (1777—1838) томонидан кашф этилган. Франция революцияси даврида ёш муҳасиб — фарзанд отасини ер бағридан дахшатли дунямани яқсон қилган асосий элементни қалиб-азот тузларини ажратиб олишда ердан олишди. Кейинчалик эса ўзи бу соҳа билан бевосита шугуллана бошди.

Маълумки, порох қалиб азотли тузлар (75 процент), олтингурут (35 процент) кўмир қоршмасидан олинади. У вақтларда селитра ўзига хос бурта деб аталувчи идишларда тайёрланар эди. Бунда ўсимлик ва ҳайвон қолдиқлари, қурилми чиқиндилари, охлангач ва чилли-охлаклар (мергеллар) аралаштириб санданлар ва уларнинг чиқинди натижа-сида ҳосил бўлган аммиак микроорганизмлар воситасида оксидланиб олдин азот нисбатига айланади, сўнг охлангач-қалиб билан реакцияга киришиб, қалибни нитратни ҳосил қилади. Кейинчалик уни аралашма ора-сида найқон сув ердан олишда ажратиб олиш бошланди. Натижада қалибнинг азотли тузи (селитра) ва қалибнинг нитрат бонат тузи пайдо бўлиди.

КУРТ оддий хунардан бўлибгина қолмади. У уч йил дорихонада ишлагач, Париждаги политехника мактабидан машҳур Фуркрунинг химия бўғича лекцияларини

тинглашга рухсат олади ва унинг лабораториясида иш-лай бошлайди. У ўз илмий фаолиятини денгиз ўсимлик-ларининг қўлидан сода олишга бағишлайди. Бу жа-раванда, қўл эритмаларини мис қосонларда қайнатил-ганда, уларнинг тез ериш-лаётганлигини Курт биринчи бўлиб аниқлади. Сўнг қайна-тиб қўйилган эритмада натрий ва қалиб сульфатлари ва сульфидлардан ташқари яна бошқа элементлар борлигини тахмин қилади. Бу эритмага юқори концен-трацияли олтингурут нис-лотаси қўшилганда, бинафша рангли буғлар пайдо бў-лганлигини кўради. Кейин

орасидаги биргина қаттиқ ҳолатда учрайдиган модда-дир. Нафис ва чиройли қо-ра-қуранг йод кристаллари ҳамма нарсадан ҳам гра-фитга ўхшаб кетади. У гра-фитнинг акси ўлароқ электр ўтказувчидир. Графитдан йоднинг яна бир фарқи унинг тезда буғга айланиш-дир. Лекин, уни суюлтириш нисбатан қийин.

Под бошқа галогенлар қато-ри анчагина активдир. Кўпчилик металллар таъ-сир кўрсата олади. Ҳатто, кумуш ҳам 50° С га қадар йодга бардош бера олади.

ҲАЕТИП зарур элемент-лар қатори йод ҳам табиат-да ўзига хос халқасимон ай-

мутасил профилактика во-саталари қўлланилмоқда. Булардан энг оддийси ва аҳамиятлиси ош тузига йод-нинг микроиқдорини қў-шишдир. Буқоқ касаллигини даволашда академик Е. Ту-рагулов бошдаги олимлар кашф этган усуллар жуда қўл келади.

Киши организмиде 25 миллиграммга яқин йод бор. Унинг ярмидан қўли қал-қонсимон безларида сақла-нади.

БОШҚА галогенлар қато-ри йод қўллаб органик би-рикмалар ҳосил қилади ва бир турли махсус буғлар (ёғлар) таркибига кирди. Ундан фотографияда махсус эмульсиялар тайёрлашда кенг фойдаланилади. Сунъий усулда тайёрланган ҳам-ма каучуқларни олишда йод катализатор ролини ўйнай-ди. Кремний, титан, гафний, цирконийнинг ўта тоза ма-терияларини олишда ҳам йод «таъа аҳамият касб эта-ди. Поддан тайёрланган ёг-лар (смазгалар) металл де-талларнинг ишқаланганда-ги еришларини 50 баробар қамайтаради.

Иттифоқимизда йод Со-вет ҳукуматининг биринчи йилларидаги Кўбондаги е-рсти сувлари ва нефть-су-ларни табиатдан олишда бо-шдан Сўнг бундай сувлар Тўрқимонистонда, Озарбай-жонда, қоллареба Ўзбеки-стонда ҳам топилади. Лекин бундай сувлар таркибига йод миқдори оз бўлганли-ги учун улардан олинатган йод қимматга тушмоқда. Би-нобарин, йод элементига ўч бўлган, уни ёнги айнала-диган моддаларни — кон-литр излаб топилса, йод ҳам арзонга тушган бўлади. Бу йўлда СССРда ва Япо-нида анчагина самарали ишлар қилинди.

М. ЗОКИРОВ, геология ва минерало-гия фанлари доктори.

Мамлакатимизда эндемик буқоқ касаллигига қарши

ҲАР ТЎҒРИДА

ҲАЙВОНЛАР УЧУН ДАМ ОЛИШ КУНИ

Ҳайвонот боғида яшовчи ҳайвонлар ҳафтада бир кун дам олишнинг ташкил қилиш мумини эъзаимкан?

Бу муаммо зоолог олим-ларини ташвишга солимоқда. Негаки, қарас оқсандаги жониворларнинг асаблари томошабиллар ҳайвонот бо-ғларида қўллаб келган қу-ларни чарчаб қоляпти.

Келми ҳайвонот боғининг директори Эрнест Кузьман бундай дейди: «Айтайлик, фил учун ҳорқинириш уч-ли кераги йўқ; тўғри маъ-нода ҳам, кўча маънода ҳам уларнинг териси қалин. Алмо, айиқлар ва антило-пар томошабилларнинг шовқин-суронидан азиз-чекмоқда. Айиқсиз, май-мунлар ва леумурлар кўпроқ асобилашшилади.»

Бунинг олдин олиш учун профессор шанба ва якшанба кунлари, яъни ҳайвонот боғига 30—40 минггаб киши келган кун-дан сўнг, дундабада Келми ҳайвонот боғини ёнб қў-йини ташкил қилмоқда.

ҚОЧИБ КЎР-ЧИ!

Гарбодаги энг галати банк Австралининг Кўбер-Не-ди шаҳарчасида жойлаган. Жуда қўллаб пул билан муомала қилганда, баъзан эса чеклар бўйича уч юз минг доллар пул тўлайди-ган бу банк мўжжазига ша-ҳардаги кичкина бир уй-да жойлаган бўлиб, уни қоронгулар ҳам, махфий те-левизион камералар ҳам, бошқа хил асбоб-ускуналар ҳам қўрилмайдилар. Ваҳо-лаки, банк ағалари бутун дунда 450 банкларини худ-ди шу усуллар билан қат-тиқ қўриллаб турибдилар.

Юқоридиги банк ағалари эса ўғиллардан хотиржам. Негаки, бу шаҳарчада таш-кил дунб билан боғлаб ту-рувчи ягона йўл қимасиз чўл орқали ўтади. Шаҳар-чага бориш учун эса юр-тига жуда қўллаб бўлган йўлдан 450 километр масо-фани босиб ўтиш лозим бў-лади.

ЛИФТ, ЗИНА ВА ЮРАК

ГФРдаги Дортмунд уни-верситетининг олимлари ақойиб тажриба ўтказиш-ди. Улар осмонлар биноини йиғирин олтинчи қаватда жойлашган фирма ижораси-нинг ҳодимлари орасидан 25 кишини тандаб олишди. Бу хизматчилар ўз ихти-ёри билан ҳар кун эрта-лаб лифт ёрдамсиз энгил-лардан юриб, ўз иш жой-ларига кўтарилишга рози бўлидилар. Фирма раҳбар-лари бунда уларнинг ишга келиши келишини ҳисобга олмайди.

Хизматчиларнинг ҳамма-си 35 ёшдан юқори бўлиб, бундан аввал спорт билан шугулланганлар. 26 ки-шудан иборат кичкинчи гуруҳа ҳам танланиб, улар-нинг саломатликлари биринчи гуруҳиникига ўхшади. Бу гуруҳа тажриба вақтида одатдагидек фақат лиф-тдан фойдаланди.

Ўз ҳафта давом этган тажрибадан сўнг врачлар шундай хулосага келишди: лиф-тдан фойдаланмаган ки-шилариинг юрак, ўлкаси ва қон айланш фаоли-яти 26 процент ай-рим ҳолларда эса 100 про-центга яқинлашган. Насо-рат остидаги кичкинчи гу-руҳнинг саломатлиги ўзгар-май қолаверган.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ЭЪЛОНЛАР

Тошкентдаги трамвай-троллейбус бошқармаси базасидаги 128-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ қуйидаги ихтисослар бўйича 1977—78 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Трамвай ва троллейбус ҳаракатдаги составининг слесарь-ремонтчиси, трамвай ва троллейбус ҳаракатдаги составининг электр асбоб-ускуналари ремонт бўйича электрослесарь. Ўқш мuddати — 1—2 йил. Трамвай ва троллейбус ҳайдовчиси (17,5 ёш) боғлаш ва кабель тармоқлари электромонтери, токар, манший хизмат электромонтери. Ўқш мuddати — 1 йил; тортиш под-станциялари электромонтери. Ўқш мuddати 2 йил; ра-дио аппаратлари ремонт бўйича радиомеханик. Ўқш мuddати — 1,5 йил.

ЎҚИШ 1 СЕНТАБРДА БОШЛанаДИ.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумоти бў-ган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

1 йиллик ўқш мuddати билан қабул қилинган ўқу-вчилар ойига 30 сўм стипендия, 2 йиллик ўқш мuddати билан қабул қилинган ўқувчилар уч марта бепул озиқ-овқат, кийим-кечак ҳамда ишлаб чиқариш практикасида олинган иш ҳақининг бир қисми билан, трамвай-троллей-бусларда бепул юриш билан таъминланадилар.

Билим юрти ҳузурида кечки ўрта мактаб ишлаб ту-рибди.

Бошқа шаҳарлардан келган кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Аризага қуйидагилар илова қилинади: тутилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, саломатлиги тўғрисидаги (формани билим юрти беради), турар-жойидан справкалар, 3х4 см. ҳажмида 4 дона фотосурат, характеристика, тарихиман ҳоли, ҳар-бий билет ёки ҳарбий ҳисобга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома.

Ҳужжатлар соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади. Муволакат учун адрес: Тошкент шаҳри, «Высоковольт-ний» массиви, Красновостан кўчаси, 34а-уй (13, 22-трамвайлар, 17, 69, 71, 41-автобуслар, 18-троллейбус-ларнинг «13-трамвай ҳалқаси» бекати).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича давлат комитети Ф. ХУҲАЕВ НОМЛИ 1-ПОИЛФАЗЛ ФАБРИКАСИ ҚОШИДАГИ

143-ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1977—1978 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича малакали мутахассисларни тайёрлайди: поифаал бошланиги би-чувчи, кесувчи, тайёрловчи, силлиқувчи ишчи бака-роладан поифаал фрезерчиси, поифаал деталларни муштаҳамлаш ишчи биланган поифаал затякчи, кон-тролёрлар, слесарь-ремонтчи, поифаал тағидаги де-талларни муштаҳамловчи.

Ўқш мuddати бир ва икки йил. Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий ҳордиқ-чиқариши учун поифаалчилар Маданият саройи ва у-ердаги туристик спорт ва ҳаваскорлик тўғараклари му-насаб ишлаб турибди. Спорт базаси Чимен, Чорвоқ сув омбори райойларига туристик саёатлар уюштирилади.

Билим юртига қабул қилинганлар тўла давлат таъ-минотида бўладилар (уч марта овқат ва кийим-бош, прак-тикада ишланган иш ҳақининг бир қисмини оладилар). Ўқувчиларга дам олиш уйлари ва санаторийларга йўллама ажратилади.

Билим юрти битирганлар Тошкентдаги 1-поифаал фабрикасида ишлайдилар.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумоти бў-ган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қи-линади.

Билим юрти қошида ишчи-ёшлар мактаби бор.

Билим юртига аъло баҳолар билан битирган ўқувчи-ларга техникум ва институтларга йўллама берилади.

Ўқшга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим: директор номига ариза, маъл-умоти ҳақида ҳужжат, тутилганлиги тўғрисидаги гувоҳ-нома (ёки паспорт), турар жойидан ва саломатлиги ҳа-қида справкалар, 6 та фотосурат (3х4 см.), ўқш ёни иш-жойидан характеристика.

Ҳужжатлар яншанбадан ташқари ҳар кун қабул қи-линади.

Визинг адресини: Тошкент шаҳар, Б. Хмельницкий кўчаси, 6-уй (14, 103-автобуслар, 2, 6, 14, 7, 12-троллей-бусларнинг «1-Поифаал фабрикаси» бекати).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРКАЗИИ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиланар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Ху-нардан фильм. 11.05 — Иван Мамарович (баллий фильм). 12.25 — Визинг биография. 1963, йил. 15.20 — Илмий-ом-мабон фильмлар программаси. 16.10 — Концерт. 16.40 — Виз-табнат билан танишмиш. 17.05 — Шахмат мактаби. 17.35 — Голливуд, кеерсаси. 18.20 — «Поэзия». 19.00 — Янгиланар. 19.15 — Мулфильм. 19.25 — СССР Иттифоқи давлат акаде-мик симфоний оркестрининг концерти. 20.10 — Конститу-ция лойиҳаси ҳақида суҳбат-лар. 20.40 — Фидателестининг ўқшми (баллий фильм). 22.00 — «Вакт». 22.30 — Р. Карен-ланч куйлайди. 23.00 — «Уни-версидада—77»нинг тантанали очилиши. 24.00 — Янгиланар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Фильм-концерт. 12.10 — Виз куйириш ва шосон иш-миш (танкурини). 12.35 — Ху-нардан фильмлар. 13.10—Сал-ют, Мария! (баллий фильм, 2-серия). 18.30 — Ўзғарма за-ларни бўйлаб. 19.00 — Ота-она-лар университети. 19.30 — Футбол. «Пактанор» — «Тел-рия». 21.15 — Ахборот. 21.35 — Чогул куйларидан концерт. 22.00 — «Вакт» (Москва). 22.30 — Пилта терини аргументлар масмувати шай бўлсин. 22.45—Отин нем «Варлайди» (баллий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Ҳамма таниган но-

маълум киши (баллий фильм, 4-серия). 20.35 — Янгиланар. 20.55 — Классик куй шина-вадаларига 21.35 — Хўнардан фильмлар.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВ-ЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТ-РИДА — 18/VIII да йўрмални босди тиконини, 19/VIII да Оқшомдан тушгача.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва цирки артистлар-нинг гастроллари, «Сувда цирк» аттракциони.

КИНО

КИШКИ БИНОДА

САНАТ САРОИ — Оқ Бим Қора Кўл (патта зади, Сина-бордин олтин саҳнати, Олтин бегаан олтин зади, кунду ва кечурун).

Оқ Бим Қора Кўл — «ЧАП-КА», «МОСБА» (кунду ва кечурун).

Ҳаво шарида фантастик са-ҳат — «ДРУЖБА» (куфт соат-ларда), «ҚОЗҒОҒИСТОН» (кунду ва кечурун).

Бу кинолом менга ёнади — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (куфт соатларда), «ДРУЖБА» (гоқ соатларда).

ЕЗГИ БИНОДА

Оқ Бим Қора Кўл — «ФЕСТИВАЛЬ» (21.00). Бу кинолом менга ёнади — «ХИВА». (21.00).

ЧИРЧИҚДАГИ қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металл комбинати ишчиси Захро Абдусамодова беш йиллик шахсий нормасини тўрт йилда бажаришга аҳд қилган. У ўз ваъдасини устидан чиқармади. Ҳар кун нормадан 15—20 процент қўла махсулот тайёрламоқ-да. Ушбу суратда янгор металлург З. Абдусамодовани иш устида қўриб турибсиз.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

«УНИВЕРСИДАДА-77»

БОШЛАНДИ

Куни кеча Болгария Халқ Республикаси пойтахти Со-фия шаҳрида студент спорт-чиларнинг улкан анжумани та-тананали равишда очилди. Бу ерда Бутунжаҳон сту-дентларининг спорт ўйна-ри — «Универсидада-77»га старт берилди.

София спорт базаларида студентлар 11 та турда ў-аро куч синашадилар. Енгил атлетикачи ва сузувчилар, гимнастикачи ва эркин ку-рашчилар, қиличбоз ва классик курашчилар ҳамда бошқа спорт турлари вакил-лари асосий совринлар учун мусобақалашадилар.

Бу йил СССР терма ко-мандаси «Универсидада-77» га жуда яхши тайёрларлик кўрди. Шуниси кувончлик, Совет Иттифоқи шарафини ўзбекистонликлардан тўрт киши ҳимоя қилмоқда. Улар орасидаги уч спортчи пойтахт вакиллари д.р. Халқаро классли СССР спорт мастерлари қиличбоз Собир Рузиев, классик ку-рашчи Александр Баранов, волейболчи Лариса Лурия-лар мамлакатимиз студент спортчиларининг энг яхши вакиллари сифатида Софи-га жўнаб кетдилар. Улар билан бирга фарғоналик эр-ки курашчи Эдуард Фати-ков ҳам терма командага қа-чирилган. «Универсида-да-77» 27 августгача давом этади.

ИККИНЧИ ЛИГАДА

«А» класс иккинчи лига коллективлари ўртасида футбол бўйича мамлакат чемпионати тобора қиз-япти. Куни кеча футболчи-лар 26-тур учрашувларини ўтказдилар.

Турнир жадвалига бошчи-лик қилаётган Фрунзе шаҳ-рининг «Олга» командаси футболчилари Жиззахда «Ирригатор» билан учра-шдилар. Бунда майдон эгала-ри карвонбошларга муно-сиб рақобат кўрсатдилар. Ундан 1:1 ҳисобида дуранг бўди.

Термизда эса республика-мизнинг иккинчи командаси майдонга чиқди. Мезбонлар — «Автомобилист» коман-даси футболчилари Анди-жан областининг «Шаҳри-хане» коллективининг қу-бул қилишди. Бунда рес-публикамизнинг энг янги би-лий обласи футболчилари 1:0 ҳисобида голиб чиқди-лар. Хоразмда ҳам ўзбеки-стоннинг иккинчи коллектив учрашди. Унда майдон э-галари самарқандлик динамо-чиларни 2:0 ҳисобида ма-ғлубиятга уратдилар. «За-рафшон» — «Янгипер» мат-чада ҳисоб 1:1 бўлди. Шундай қилиб, турнир

ТОШКЕНТ ХАҚИҚАТИ

(«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»).

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 * ТЕЛЕФОНЛАР

Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.